

TÁJÉKOZTATÓ ÍRÁSBELI MAGÁNVÉGRENDELET KÉSZÍTÉSÉRŐL

Az örökgyógyó a halála esetére a vagyonáról vagy annak egy részéről végintézkedéssel szabadon végrendelettel azzal, hogy végrendelettel csak személyesen lehet

- közjegyző előtt tett közvégrendelettel,
- kivételesen szóbeli végrendelettel, az életet fenyegető olyan rendkívüli helyzetben, amely írásbeli végrendelet tételét nem teszi lehetővé, továbbá
- írásbeli magánvégrendelettel.

A Tájékoztató az írásbeli magánvégrendelet tételéhez kíván segítséget adni a – 2014. március 15. napjától hatályos - 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről (Ptk.) irányadó öröklési jogi rendelkezéseinek vázlatos ismertetésével. Az írásbeli magánvégrendeletre vonatkozó tartalmi és formai követelmények megtartása-, a végrendelet érvényességének biztosítása érdekében - az esetleges jogszabályi változások lehetőségére is tekintettel - indokolt szakember közreműködését igénybe venni a végrendelet készítéséhez.

- Írásbeli magánvégrendeletet olyan nyelven lehet érvényesen tenni, amelyet a végrendeletkészítő ért, és amelyen sajátkezűleg írt végrendelet esetén írni, más által írt végrendelet esetén olvasni tud.

- Az írásbeli magánvégrendeletet a végrendeletkészítő akár maga írhatja, akár mással írathatja.

(A gépírás akkor sem számít saját írásnak, ha magától a végrendeletkészítőtől származik. A gyorsírással vagy a közönséges írástól eltérő egyéb jel- vagy számjegyírással készült magánvégrendelet érvénytelen.)

- A végrendeletből ki kell tűnnie, hogy az a végrendeletkészítő végakarát tartalmazza. Ez akkor állapítható meg, ha az örökgyógyó halála esetére szóló vagyoni rendelkezést tartalmaz, és külsőleg az örökgyógyótól származónak mutatkozik.

I./ Az írásbeli magánvégrendelet érvényességének formai követelményeit

1./ A formai (alaki) érvényesség feltételeit a törvény az alábbiak szerint határozza meg:

Az írásbeli magánvégrendelet formai szempontból érvényes, ha készítésének ideje (keltezés) az okiratból kitűnik, továbbá ha a végrendeletkészítő azt

a.) sajátkezűleg írt végrendelet esetén elejétől végéig maga írja és aláírja;

b.) más által írt végrendelet esetén két tanú együttes jelenlétében aláírja, vagy ha azt már aláírta, az aláírást két tanú előtt, azok együttes jelenlétében a magáénak ismeri el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is - e minőségük feltüntetésével - aláírják; vagy

c.) a sajátkezűleg írt vagy más által írt végrendeletet aláírja, és akár nyílt, akár zárt iratként a közjegyzőnél - végrendeletként feltüntetve - személyesen letétbe helyezi.

A több különálló lapból álló sajátkezűleg írt írásbeli magánvégrendelet akkor érvényes, ha minden lapját folyamatos sorszámozással látták el. A több különálló lapból álló más által írt írásbeli magánvégrendelet akkor érvényes, ha minden lapját folyamatos sorszámozással látták el, továbbá ha minden lapját a végrendeletkészítő és mindkét tanú aláírta.

2./ A törvényi rendelkezéseket értelmezve:

a./ A sajátkezűleg írt végrendelet akkor érvényes, ha

- ha a végrendeletkészítő az elejétől a végéig a saját írásával, közönséges írásjelek alkalmazásával maga írja,
- olyan nyelven, amelyen ért és írni tud,
- a végrendeleten a keltének dátumát feltünteti, és
- aláírja, továbbá

- ha több különálló lapból áll a végrendelet, minden lapját folyamatos sorszámozással ellátja.

Ebben az esetben a végrendelet érvényességéhez tanúk igénybevétele nem kötelező.

b./ A más által írt végrendelet – ide értve a nem saját kézzel, hanem gépirással személyesen írt végrendeletet is – érvényességi feltétele, hogy a végrendelkező

- a végakarátát olyan nyelven rögzítse, amelyen ért és olvasni tud,
- a végrendeleten a keltének dátumát feltüntetésre kerüljön,
- a végrendelkező az okiratot aláírja,
- a végrendelkező a végrendeletet két tanú együttes jelenlétben írja alá, vagy ha már aláírta, az aláírását két tanú előtt, azok együttes jelenlétében a magáénak ismerje el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is aláírják, ezen minőségük feltüntetésével, továbbá,
- ha több különálló lapból áll a végrendelet, minden lapját folyamatos sorszámozással lássák el, és minden lapját a végrendelkező és mindkét tanú aláírja.
- A tanúknak a tanúsítás során az aláírásuk elhelyezésén felül, saját kezűleg, olvashatóan fel kell tüntetniük a nevüket, a lakóhelyüket, ennek hiányában a tartózkodási helyüket. (Ügyvédi okiratszerkesztés esetén a végrendelet ügyvédi ellenjegyzése a tanúk közreműködését nem váltja ki, vagyis ebben az esetben is szükséges a végrendeleti tanúk közreműködése. Az érvényességnek nem feltétele, hogy a tanúk a végrendelet tartalmát ismerjék, illetve tudjanak arról, hogy végrendelet tételénél működtek közre.

Az írásbeli magánvégrendelet tanúival szembeni követelmények:

Írásbeli magánvégrendelet tanúja nem lehet olyan személy, aki

- a végrendelkező személyazonosságának tanúsítására nem képes;
- kiskorú, cselekvőképtelen nagykorú vagy cselekvőképességében részlegesen úgy korlátozott, hogy az kizárja tanúkenti közreműködését;
- írástudatlan.

Az írásbeli magánvégrendelet tanúja, a végrendelkezéskor közreműködő személy vagy ezek hozzátartozója javára szóló juttatás érvénytelen, kivéve, ha a végrendeletnek ezt a részét az örökösök sajátkezűleg írta és aláírta.

A tanú vagy a hozzátartozója részére szóló juttatás akkor sem érvénytelen, ha a végrendelet megalkotásában az érintett tanún kívül még két tanú vett részt.

Közreműködőnek minősül a végrendelet megfogalmazója, szerkesztője, leírója és minden olyan személy, akinek tevékenysége a végrendelet tartalmának érdemi befolyásolására nyújt lehetőséget.

Jogi személynek rendelt juttatás esetén nem lehet tanú a jogi személy tagja, vezető tisztségviselője, képviselője, felügyelőbizottsági tagja és munkavállalója. Ilyen személy közreműködése a végrendelet megalkotásában a jogi személynek rendelt juttatást érvénytelenné teszi.

Amennyiben a végrendeletet a végrendelkező megbízása alapján ügyvéd szerkeszti, lehetőség van arra, hogy a végrendelet elhelyezésre kerüljön a Magyar Ügyvédi Kamara Irattárába, ahol azt a Központi Végrendeleti Nyilvántartása bevezetik. A korábbi nyilvántartásba vétel nem akadályozza annak, hogy a végrendelkező utóbb újabb végrendeletet alkosson. A nyilvántartásba vétel tényéről kizárólag az okiratot szerkesztő ügyvéd, a végrendelkező ügyfél, illetve annak jogi képviselője, a hivatalból eljáró közjegyző, valamint a bíróság részére adható felvilágosítás. A lezárt borítékban lévő okiratot csak a hivatalból eljáró közjegyző vagy a bíróság megkeresésére köteles az Irattár megküldeni.

c./ A közjegyzőnél letett végrendelet az írásbeli magánvégrendelet harmadik formája, amely készülhet

- az a.) pontban írtak (sajátkezűleg írt végrendelet) és
- a b.) pontban írtak (más által írt végrendelet) szerint azzal, hogy a más által írt végrendeletnél nem szükséges a tanúk közreműködése, vagyis nem elvárás, hogy a végrendeletet a végrendelkező tanúk előtt írja alá, illetőleg az aláírását utóbb a tanúk előtt a magáénak ismerje el.

Az érvényességhez az szükséges, hogy a végrendelkező a - kiválasztott forma szerint elkészített – végrendeletet, végrendeletként feltüntetve a közjegyzőnél személyesen letétbe helyezze. A hangsúly a személyességen van, mert a végrendeletet a végrendelkezőnek - akár nyíltan, akár zárt borítékban adja

át a közjegyzőnek - azzal a kijelentéssel kell átadnia, hogy az okirat az ő végrendeletét tartalmazza. A letétről a közjegyző jegyzőkönyvet készít, vagy a közjegyzőhelyettes által felvett jegyzőkönyvet ellenjegyzí.

II./ Az írásbeli magánvégrendelet tartalma

A végrendelezési szabadság elvéből következően az örökhagyó a végrendelete tartalmát szabadon határozza meg. Ez a szabadság jut kifejezésre abban, hogy az örökhagyó szabadon dönt a hagyatékában részesíteni kívánt személyek köréről. Az örökösnevezés tehát fontos tartalmi eleme a végrendeletnek. Az örökös bárki - ember, jogi személy (végső esetben az állam), de jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság is - lehet. Az örökhagyó a végrendeletében egész vagyonáról vagy annak egy részéről is rendelkezhet. A végrendelettel nem érintett vagyon tekintetében a törvényes öröklés rendje érvényesül.